

problemam razvitiya ekonomiki i obshchestva (g. Moskva. 9–12 apr. 2019 g.) – *Development of regulation: new challenges in the context of radical technological changes: materials of the XX April international scientific conference on the problems of economic and social development.* (2019). Moskva [in Russian].

6. Konkurentsia v tsifrovuyu epokhu: strategicheskiye vyzovy dlya Rossiyskoy Federatsii. (2018). Mezhdunarodnyy bank rekonstruktsii i razvitiya. Vsemirnyy bank. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/30584/AUS0000158-RU.pdf?sequence=4&isAllowed=y> [in Russian].

Липнік Вікторія Сергіївна

студентка 3 курсу, 1 групи,

міжнародно-правового факультету

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ДИПЛОМАТИЧНІ ПЕРЕГОВОРИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В роботі розглянуто вплив інформаційних технологій на дипломатичні переговори. У статті проаналізовано становлення дипломатичних переговорів протягом історії, їх роль у вирішенні міжнародних конфліктів. Розкрито поняття та значення міжнародного протоколу. Досліджено природу дипломатичних переговорів та їх функції. Проаналізовано механізм дипломатичних переговорів у вирішенні політичних конфліктів. Також розглянуто як цифрові технології впроваджено в роботу дипломатичних представництв і, безпосередньо, під час переговорів.

Ключові слова: дипломатичні переговори, дипломатичний протокол, інформаційні технології.

Lypnik Victoria Sergeevna

*3rd year student of 1st group of Faculty of International Law
of the Yaroslav Mudryi National Law University*

DIPLOMATIC NEGOTIATIONS IN THE CONDITIONS OF DIGITAL GLOBALIZATION

The paper considers the impact of information technology on diplomatic negotiations. The article analyzes the formation of diplomatic negotiations throughout history, their role in resolving international conflicts. The concept and meaning of the international protocol are revealed. The nature of diplomatic negotiations and their functions are studied. The mechanism of diplomatic negotiations in resolving political conflicts is analyzed. It is also considered how digital technologies have been introduced in the work of diplomatic missions and, directly, during negotiations.

Keywords: diplomatic negotiations, diplomatic protocol, information technologies

Вплив інформаційних технологій в умовах Індустрії 4.0 на дипломатію настільки вагомий, що їх ґрунтовне вивчення та використання стало обов'язковим елементом фахової підготовки дипломатичних працівників. Цифрова дипломатія як невід'ємний елемент зовнішньої політики зарекомендувала себе ефективним інструментом позиціонування держави у світовому медіа-просторі. Сучасні дипломатичні переговори передбачають розгалуженіше мережеве співробітництво, співпрацю в коаліціях та багатосторонніх групах із використання інформаційно-комунікативних технологій.

У кожній державі і у кожного народу існують свої традиції і звичаї ділового спілкування й етики та норми дипломатичного протоколу. Міждержавні норми спілкування, у тому числі протокольні, почали складатись з появою державних утворень, оскільки існувала потреба у виробленні правил, умовностей поведінки, які б забезпечували можливості ефективного міждержавного спілкування. У наш час у міждержавному спілкуванні бере участь близько 200 країн, які мають власні національні, культурно-історичні, релігійні, мовні особливості.

Історично дипломатичні переговори виникли як основний спосіб мирного розв'язання суперечок і конфліктів між державами. Переговори як форма офіційного спілкування між керівниками держав і урядів, спеціальними представниками відомі з глибокої давнини

(племена, Стародавній Єгипет, Греція, Рим; договори Київської Русі з Візантією). У ті часи головною темою переговорів були питання війни і миру.

Об'єктом наукового дослідження переговори стають у другій половині ХХ століття, коли мистецтву ведення переговорів стали приділяти особливу увагу. Одним із перших дослідників був французький дипломат ХVІІІ століття Франсуа де Каллере, автор праці, присвяченої переговорам «Про спосіб ведення переговорів з монархами». Ведення переговорів – це основа дипломатичного протоколу, мистецтво, адже доля великих держав залежала від того, добре чи погано проходять переговори, від того, наскільки професійно підготовлені учасники переговорного процесу, а підготовка залежить від знань дипломатичного протоколу. Франсуа де Келере вважав, що учасник переговорів повинен бути здатним постійно контролювати себе для того, щоб перебороти бажання будь-що сказати, аніж він обміркує, що буде говорити. У його розумінні, переговори – це комплекс вмінь, що співпадають з потребами часу, що дозволяють досягти більш тісно взаємозв'язку обох сторін у переговорах.

Згідно з «Політичним енциклопедичним словником», політичний конфлікт – це зіткнення, протиборство різних соціально-політичних сил, суб'єктів політики в їх прагненні, що пов'язані насамперед з боротьбою за владу, її перерозподіл, зміну свого політичного статусу, а також з політичними перспективами розвитку суспільства [3, с. 514].

Сучасна політична наука приділяє значну увагу пошуку форм, засобів контролю за процесом перебігу конфлікту, а також звертає увагу на різноманітні способи його вирішення. Одним із шляхів запобігання чи врегулювання конфлікту є переговори. Переговори – це спільна діяльність двох або більше суб'єктів, що налаштовані на ефективне розв'язання спірних питань з оптимальним урахуванням потреб кожної зі сторін. Політичні переговори – це взаємодія політичних суб'єктів або їх представників у формі прямого або опосередкованого діалогу, що передбачає узгодження інтересів і спрямована на нейтралізацію чи врегулювання реального конфлікту [2].

Варто наголосити на функціях, які виконують політичні переговори: 1) вирішення політичних проблем; 2) комунікативна – полягає в налагодженні діалогу сторін, виявлення спільних і протилежних точок зору всіх учасників і спільний пошук рішень; 3) регулятивна організація і контроль політичної діяльності; 4) розв'язання зовнішньополітичних та внутрішніх завдань, які узгоджуються переговорами; 5) пропагандистська функція полягає в донесенні до громадської думки своєї позиції; 6) функція політичних переговорів і політичне маніпулювання, тобто переговори відбуваються для відвертання уваги, маскуванню своїх істинних політичних намірів, зокрема те, що можна назвати політичною грою в тому негативному її розумінні, яке розуміється як приховування прямих політичних цілей [1].

Варто зауважити, що організаційно-політичним механізмом або інструментом вирішення цих питань є і дипломатичний і міжнародний діловий протокол. Сьогодні будь-які дипломатичні кроки, що робляться державами, їхніми керівниками і офіційними органами, набувають певні форми, і практично усі вони охоплюються дипломатичним протоколом [4, с. 6].

Загальноприйняте визначення поняття «дипломатичний протокол» наступне – це сукупність загальноприйнятих правил, традицій і умовностей, яких дотримуються керівники держав і урядів, відомства закордонних справ, дипломатичні і торговельні представництва, офіційні особи в міжнародному спілкуванні. Хороше знання протоколу потрібне кожному дипломату і дипломатичному службовцеві. Грамотний протокол і сучасний дипломатичний етикет створюють сприятливий клімат для спілкування, підвищують престиж не лише дипломатичного відомства, але і держави в цілому.

Правила дипломатичного протоколу не існують самі по собі, а ґрунтуються на базових принципах. Велику роль в дипломатичному протоколі грають принципи міжнародної ввічливості і взаємності, протокольне старшинство.

Питаннями протокольної роботи в дипломатичному представництві займається спеціально виділений для цієї мети співробітник, який безпосередньо підпорядковується главі представництва. З усіх питань, що стосуються забезпечення єдиної протокольної практики

в Україні, Департамент державного протоколу працює в тісному і постійному контакті з протокольними службами Президента і Уряду України.

Варто зазначити, що політичні переговори – це найефективніший метод подолання політичних конфліктів, оскільки саме переговори ведуть до вирішення проблем мирним шляхом та враховують інтереси сторін. Переговори – це насамперед діалог, який допомагає людям з різними поглядами, національностями, віросповіданням, бажанням знаходити порозуміння, досягати консенсусу і співіснувати в складних умовах сучасного світу. А головне, переговори – це основна складова дипломатичного протоколу та етикету сучасної міжнародної політики.

Цифрова трансформація повсякденної роботи працівників дипломатичної служби України передбачає цифрову комунікацію як одну з ключових «м'яких навичок» використання засобів ІКТ. Так, додатки Google (Google Docs, Google Sheets, Google Drive, різні інтерактивні платформи для інформаційних кампаній) та інші хмарні сервіси слугують інструментами для налагодження швидкого та ефективного спілкування між дипломатами в різних куточках світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Василенко И. А. Политические переговоры. Москва, 2006. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-117.html>.
2. Нергеш Я. Поле битвы – стол переговоров. Москва, 1989. С. 70.
3. Політологічний енциклопедичний словник / Упор. В. П. Горбватенко. Київ, 2004. С. 514.
4. Чичкало-Кондрацька І. Б., Новицька І. В. Конспект лекцій «Дипломатичний та діловий протокол». Полтава. 2020. С. 6.

REFERENCES

1. Vasilenko I. A. (2006). Politicheskiye peregovory. Moskva. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-117.html> [in Russian].
2. Nergesh Ya. (1989). Pole bitvy – stol peregovorov. Moskva, P. 70 [in Russian].

3. Politolohichni entsyklopedychni slovnyk. (2004). Kyiv, P. 514 [in Ukrainian].

4. Chychkalo-Kondratska I. B., Novytska I. V. (2020). Konspekt lektsii «Dyplomatychni ta dilovy protokoly». Poltava, P. 6 [in Ukrainian].

Науковий керівник: Єфремова К. В., к.ю.н., с.н.с., заступник директора з наукової роботи НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України, доцент кафедри права Європейського Союзу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Любчич Анна Миколаївна

кандидат юридичних наук, учений секретар

НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку

НАПрН України

ORCID: 0000-0002-6492-4179

Водорезова Сусанна Робертівна

молодший науковий співробітник НДІ правового забезпечення

інноваційного розвитку НАПрН України

ORCID: 0000-0001-5044-7167

ВПЛИВ ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА НА ПРАВА ЛЮДИНИ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

У публікації розглянуто особливості впливу цифрового середовища на права людини. Аргументовано необхідність впровадження ефективних засобів захисту права на приватність шляхом приведення національного законодавства у відповідність до міжнародних зобов'язань України та законодавства Європейського Союзу, а також розроблення та впровадження ефективної системи моніторингу й оцінки стану забезпечення цифрових прав людини.

Ключові слова: цифрове середовище, права людини, право на приватність.